

Szegei ünnepi hetek

A Móra Ferenc Múzeum
állandó kiállításai: Ember
és környezete; Csongrád
megyei paraszbtörök és

viseletek; Kóolaj és föld-
gáz; Szegei galéria; Lues-
kégyűjtemény; Hunok,
avarok, magyarok; Budai
György metszetei. Nyitva
10-től 18 óráig.

Ifj. Lele József népraj-
zi gyűjteménye, Bálint
Sándor-fotókiállítás Sze-
ged-Tápén (Vártó út 4.).
Nyitva: hétfő kivételével
naponta 15-től 18 óráig.

Szegei múltja, jelene
és jövője. Városterületi ki-
állítás a Várkertben, nyit-
va 10-től 18 óráig.

A Grúz Állami Népi

Együttessel vendégjátéka a
Dóm téren este fél 9-től.
XXIV Szegei Nyári
Tárlat a Horváth Mihály
utcai Képtárban. Nyitva
10-től 18 óráig.

Czóbel Béla-émlékiállít-
ás a Móra Ferenc Mú-
zeum kupolagalériájában.
Nyitva: 10-től 18 óráig.

Eifert János és Jung Zse-
ni fotókiállítás a Bartók
Béla Művelődési Központ-
ban. Nyitva 10-től 18 óráig.

Kovács Tamás Vilmos
festőművész kiállítás a
Bartók Béla Művelődési

Központ B galériájában.
Nyitva: 10-18 óráig.

Vallomások az ember-
ről. Csongrád megyében
élő szakszervezeti díjas
képzőművészek kiállítása
a Juhász Gyula Művelő-
dési Központban. Nyitva:
10-től 18 óráig.

A TIT Csongrád megyei
akvarista szakköre és a
Magyar Akvarista Terra-
rista Országos Egyesület
közös kiállítása a SZOTE
Dóm téri Oktatási Épület-
ben. Nyitva 8-20 óráig.

Hagyományokat örökítve

Ma mutatkozik be
a grúz népi együttes

Tudvalevő: a táncművé-
szetben is vannak „inyenc-
falatok”. Ami a filmben *Berg-
man* vagy *Wajda*, színház-
ban a *Royal Shakespeare
Company* vagy a krakkói
Stary Teatr, zenében a *Mil-
ánói Scala* vagy a *New
York-i Metropolitan* egy-egy
előadása — nagyjából az a
grúz tánc mindazok szemé-
ben, akik kedvelik a népmű-
vészetet e rendkívül látvá-
nyos, szemet gyönyörködtető
váltóját. Az Állami Akadé-
miai Grúz Népi Együttes hét
esztendője már bemutatko-
zott a Dóm tér színpadán,
igen nagy sikerrel. Az idei
fellépés apropóján az együt-
tes két művészeti vezetője,
Iliko Szuhisvili és *Nino Ra-
misvili* arról beszél, mikép-
pen is tükröződik a néptánc
hagyományokból építkező vi-
lága a mindennapi munká-
ban.

— A Tbiliszi Opera- és Ba-
lett Színházban dolgoztam
1945 előtt — mondja Szuhis-
vili. — Ott ismerkedtem meg
*Nino Ramisvill*vel, összehá-
zasodtunk, és 1945-ben, te-
hát idestova négy évtizede,
közösen hoztuk létre a grúz
állami népi együttest. Gyer-
mekkorom óta életem egyet-
len értelme a grúz népi tánc
volt, 12 éves koromban már
táncoltam, 16 évesen részt
vettem a grúz népi táncos-
ok fesztiválján — és első dí-
jas lettem. Ez a siker alap-
vetően meghatározta egész
életutamat.

— Időközben szűkebb ha-
zánkban, Grúziában is sok
minden változott — veszi át
a szót *Nino Ramisvili*. —
Minden korábbinál virág-
zóbb ma a néptáncművészet,
a középiskolákban tanítják a
néptáncot. Következésképp
folyamatosan újabb és
újabb generációk lépnek
„csatasorba”.

— A nemzedékváltás, gon-
dolom, a fentiek következté-
ben gondolat is okoz...

— Minden művészeti
együttesnél mindig komoly
probléma a generációváltás.
Tradíciók számát nálunk,
hogy körültekintően igyek-
szünk előkészíteni a fiatalít-
ást. Ez arányt jelent, hogy
mindenképpen megpróbál-
unk megtartani olyan ta-
pasztalt, régi táncosokat is,
akik voltaképpen az együttes
vázát alkotják, emberi tar-
tásuk és szakmai felkészül-
ségük egyaránt példamutató.
Csak így, a fokozatosságra
építve lehet megnyugtatóan
megvalósítani az egymást
váltó táncos nemzedékek
sokszor bizony igen bonyo-
lult közös munkálkodásának
lehetőségeit. Tudja, rettenet-
esen hosszú az út, amikor
17-18 évi kemény és meg-
bízható munka után a szinte
teljesen hozzánk nőtt, meg-
szokott, garantált értékeket
jelentő táncos eltávozik —
de ebben a művészetben hűsz
éve „az idő”. Utána...

— Hogyan biztosítják tánc-
osaiknak az aktív pánia be-
fejezését követő elhelyezke-
dést?

— Legtöbbjük különböző
felsőoktatási intézményeket
végez, hogy jövője ily mó-
don biztosított legyen.
Ugyanakkor rengeteg amatőr
együttes is alakul nálunk,
még hozzá folyamatosan.
Néptáncstudiók, különböző
tanfolyamok indulnak, s így
mindazok, akik tőlünk tá-
voznak, mégiscsak valami-
képpen „kebelünkön” mar-
radhatnak.

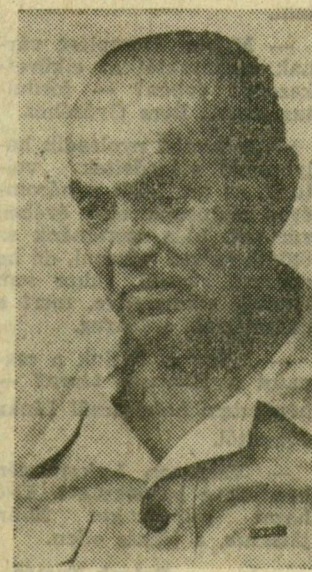
— Szuhisvili hozzáteszi:
— Amikor 1949-ben elő-
ször jártunk Magyarorszá-
gon, még én is táncoltam.

Nino Ramisvili

Amikor 1978-ban első ízben
léptünk föl a Szegei Sza-
badtéri Játékokon, a fiam,
Tengiz táncolt, s most ő az
együttes koreográfusa. Idén
pedig a 11 éves unokám de-
butál a Dóm téren... Így
örökítődnek át a hagyomá-
nyok.

— Másféle hagyományok
átörökítése viszont a grúz
táncművészet alapja. Hogyan

Iliko Szuhisvili

örzik, hogyan formálják az
ősi népi táncok elemeit?

— Minden változik a vilá-
gon, tudjuk. A grúz folklór
elemeit meg kell őrizni, ez
természetes, de azt is szük-
séges figyelembe venni, hogy
technikailag mindig csak a
fejlődés bizonyos szakaszáról
beszélhetünk. Amit ma tud-
nak, nem vagy nem úgy
tudták húsz évvel ezelőtt.

A mozdulat születése

— Népi táncművészetük
együtt él, együtt lélegzik a
szűres temperamentumos
grúzokkal, a komor hegyek-
kel, a Kaukázus hóspikás
csúcsaival, a Fekete-tenger
azurkék vizével. Szinte har-
szó táncok eredetisége.

Véletlen? — kérdeztem
*Tengiz Szuhisvili*t, a Grúz
Állami Népi Együttes kore-
ográfusát, *Iliko Szuhisvili*
fiát, aki édesapjához, édes-
anyjához hasonlóan előbb
táncolt az együttesben.

— Szó sincs véletlenről, a
lehető leg tudatosabban tö-
rekedtünk mindig is erede-
ti népi táncunk örökös meg-
őrzésére. Így volt ez az
együttes alakulásakor, 1945-
ben, amikor mindössze öt-
hat grúz tánc volt ismert,
s így van ma is, amikor 60
—70 tánc, apámék munká-
latai nyomán. Népünk rend-
kívül hagyománytisztelő,
nem volt véletlen az alaku-
lás utáni nagyszabású kutató-
munka. Mindegyikben
megtartottuk népművésze-
tünk ősi elemeit.

— Úgy tudom, a világhí-
rű szamajátana is e nagy
felfedezések közé tartozik.

— Egy női tánc megalko-
tásán gondolkoznak apámék.
Véletlen bukkantak a he-
gyek között a VII. század-
ban épült Szent Ellet kolos-
torra. Ott találtak egy fres-
kótörödedet. A falikepek
nőket ábrázoltak. Hármas
csoportokban, különböző fi-
nom, légius mozdulatokat
imitáltak. A színpadon az-
tán meglevenedtek, meg-
mozdultak a freskón ábrá-
zolt „tartások”, így a jelleg-
zetes kéztartás — megszüle-
tett a szamaja, a három
lány tánc. A monda sze-
rint valaha Tamara táncá-
ra volt, még a XI. században
is ismertek egy ilyen lány-
táncot. Tehát sikerült meg-
fejtetni a freskót is.

— A férfiak táncában
nyoma sincs finom, lágy
mozdulatoknak.

— Óriási a kontraszt a
nemek tánc között. Múso-

A koreográfus

raink koreográfiája, mond-
hatnám, egyfelől erre az
ellentétre épül. Né-
pünk életmódját, férfaink,
asszonyaink legjellegze-
tebb attitűdjét ragadják
meg a táncok. Hajdanán a
férfiak tenyérvnyí ósvénye-
ken pipiskedve, lábujjon
járva hódították meg a
székfűs hegycsúcsokat. A
férfiasság, a kemény virtus
jelképe lett táncukban ez
a lábtartás. Kitartó gyakor-
lás, megfelelő technika bir-
tokában táncosaink percekig
spiccelnek a kesztyű vé-
konyságú puha bőrcsizmák-
ban. Az izzó, robbanó ere-
jű indulatot illusztrálják
harcias táncaink. Beleértendő
ebbe az indulatba az
évszázadokon át tartó küz-
delem az elemekkel, a per-
zsa, a mongol, a török hó-
dítókkal szembeni védeke-
zés. Egyszóval a grúz nép
fennmaradásáért vívott küz-
delem. Mély hagyománytis-
teletünk eredménye, hogy
igazi átéléssel adja elő
együttesünk táncainkat.

Ha egy hegyvilág egy bizo-
nyos táncemet ismert, mi
pedig ugyanazt háromszor
háromféleképpen alkalmaz-
zuk, megváltozik-e ettől a
tartalom? A jelleg, a moz-
dulat karaktere megmarad,
csupán a technika magasabb
szintű. Egy képzett táncos
például képes két percig is
„spiccelni” maradni, egy, a
hagyományokat népi szinten
őrző-táncoló paraszt nem. A
módosulások csak ilyen irá-
nyúak. A lényeg: az ősi for-
mák alapjaiban változatl-
nok. Tehát a hagyományok
örökítőnek tovább...

— Hét esztendővel ezelőtti
szegei programjukhoz ké-
pest mennyiben változik az
a műsor, amellyel most lép-
nek a közönség elé?

— A program folyton vál-
tozik, miként voltaképpen
maguk a táncok is. Új ko-
reográfiák születnek, de hogy
magyar példával illusztrál-
jam a legfontosabbat: a csár-
dás az csárdás, bár ezer ko-
reográfiai változata van. Nos,
a mi műsorunk is így, ebben
az értelemben lesz hagyó-
mányörző — ebben az év-
ben is. *

A grúz együttes tegnap
esti főpróbája technikai okok
miatt elmaradt. A ma esti
előadásra korlátozott számban
még kapható jegy.

D. L.

Kenyérszegő

Az egykori kenyérpiocra kerül
Pátzay Pál szobra

A 20. századi magyar
szobrászat kiemelkedő egyé-
nisége, *Pátzay Pál* jó né-
hányszor megfordult váro-
sunkban. Ifjú korában a
mai Klauzál téren zajló ke-
nyérpiac látványa, a friss
kenyer illata, a környékbe-
li asszonyok alakja ihlette
Kenyérszegő című szobrán-
ak megmintázására. A
mester már nincs az élők
sorában, de műve megter az
ihlető helyszínre.

Augusztus 20-án, hétfőn
este 7 órakor a Klauzál té-

ren, a beruházási bank előt-
ti parkfűkörben *dr. Müller
Józsefné*, a városi tanács
elnökhelyettese avatja föl
Szegei új közterti szobrát.
A tápéi népi együttes tag-
jai a városi tanácstól a Ka-
rász utcán át menettánc-
ban vonulnak az avatás
színhelyére, ahol aratódalo-
kat énekelnek, megszegik az
új búzából sültöt, friss ke-
nyeret. (A szoboravatási
ünnepség miatt a Klauzál
tér jobb oldali parkolójában
parkolási tilalom lesz.)

Ho'nap délután

János passió a dómban

Tavaly ilyenkor ajánlotta
fő először a DELEP Zene-
barátok Kórusa, hogy a
főntartó üzemnek, de per-
sze a város hangverseny-
szerető közönségének is
úgynevezett terven főül
koncertet ad. Idén hasonló-
képpen holnap, pénteken
délután 4 óráról *Bach János
passióját* szólaltatják meg a
dómban, *Pál Tamás* vezény-
letével, s a volt szegei fő-
zeneigazgató új együttesé-
vel, a fővárosi művészekből

és a szegei szimfonikusok
fúvósaiából fél éve alakult
Budapest Kamarazenekar-
ral.

A szólisták *Gregor József*,
Bárdi Sándor, *Kenessey Gá-
bor Lengyel Ildikó* és *Vaj-
da Júlia* lesznek. A János
passió nagyon régen ment
Szegei, s érdekes, hogy
a közreműködők már négy
éve megtanulták, körbe
vitték az országban, csak itt
nem játszották. Ime, az al-
kalom.

Új film

Omega, Omega...

Színes magyar film. Írta:
Hernádi Gyula. Fényképez-
te: *Márk Iván*. Rendezte:
Jancsó Miklós. Főbb sze-
replők: *Benkő László*, *Kó-
bor János*, *Molnár György*,
Mihály Tamás, *Debreceni
Ferenc*.

Hosszú és kifürkészhetel-
en utak léteznek bizony-
ezen a világon. Közöttük
olyan is, amely egészen a
magyar popzene egyik ő-
skövületéig, az *Omega* együt-
tesig vezet.

Lassacskán két éve, 1982
novemberében a húszéves
fennállását ünneplő *Omega*
nagy koncertet rendezett a
Budapest Sportszínházban.
A buliról természetesen fel-
vétel(ek) készült(ek), de ami
a dologban enyhén szölvá
feltűnő: a *Jancsó-Hernádi*
páros vette kézbe az ügyet,
mégpedig oly módon, hogy
Jancsó rendezte a koncert
alapján készült, jó egyórás
filmet, a forgatókönyvet pe-
dig a magyar kulturális élet
örök törvényei szerint *Her-
nádi Gyula* írta.

Próbáljuk elképzelni (fan-
táziánk ügyis eléggé edzett
kell legyen, így, 1984 nya-
rán), hogy mondjuk egy
hosszú asztalnál, igen úri
eleganciával, az *Omega*
együttes táplálkozik *Hernádi
Gyula* társaságában. Utó-
bin most is charme-os ö-
ltöny feszül, a fiúkon szmo-
king és propellernyakkendő.
Óriási és (elméletben) gusz-
ta vegyes táll előtűk, és
esznek, esznek, nem beszél-
nek, esznek, miként hajda-
nában a szellérek. Némi mu-
zszikálinivaló különbség per-
sze akad: az alattuk mint-
egy másfél méternyire ülő
rajongóknak olykor egy-egy
villányit juttatnak az étek-
ből, miként Jézus tette az
éhezőkkel. Avagy a gazda a
kutyájával, ahogy tetszik.
Az izlésfejlesztés érdekében
haladjunk tovább: a zené-
szek köztudomásúan vicces
fiúk lévén, habos tortákat
nyomkodnak egymás (és
Hernádi Gyula) képébe,
mindezt lassítva, végtére is
a művészi hatás se kutyus.
Valamivel később egy telje-
sen meztelen és nagy orrú
leányzó almát eszik. (Úgy
látszik, neki már csak ez
jutott). Időnként egy fél-
holtra lövöldözőt túzóltó-
zenekar képeiben, tépett
Omega-zászlóval is megje-
lennek hőseink. És maga
Hernádi Gyula, a riporter,

A kérdésekről és a vála-
szokról csak annyit, hogy
nagyjából a tizenkettedik és
tizennegyedik életév között
számíthatnak mélynek, okos-
nak, újszerűnek, eredetinek
— már ami fenti korosz-
tályban a gyengébb képes-
ségeket illeti. Persze isten
menis, hogy komolyan ve-
gyük, bizonyára mindez ide-
zőjében értendő, úgy is,
mint művészi hatás.

Vizsont — legyünk erő-
sek — az eddig leírtak, saj-
nos, nem a fantázia birodal-
mából valók. Hanem az
Omega, *Omega*... című
legfrissebb *Jancsó*-műből,
több meztelen lány, gyer-
tya, és egyéb, az önparódia
(?) szintjén elközhelyesített
Jancsó-motívum társaságá-
ban. A színész széles skála-
n mozognak, a sápatagtól a
rikítóig, a fiúk arca premi-
er planban hol hullaszéri,
hol naturalisan karakteres.

Bocsássuk hát tényleg szá-
badjára a fantáziát! Mi
minden lehetne még. Példá-
ul: *Hernádi Gyula* fordít-
va ül egy lovon, meztelen
leányzó zászlóval legyezi,
miközben *Kóbor* és *Benkő*
a Nyuszi út a fűbent énekl.
(*Pirospacsi* ugyanis már
játszottak a filmben). Vagy:
három meztelen hölgy gyer-
tyával jár körbe egy karos-
széklet, amelyen *Hernádi* ül
Benkő ölében — esetleg le-
hetne fordítva is —, és köz-
ben kínai zenére stilizáltan
halljuk a *Régi esibeszék* cí-
mű régi *Omega*-slágert. Az-
után... de inkább abbaha-
gyom. A blódi, az öncéli,
nem polgár, hanem egyér-
telműen nézőpukkasztó ját-
szadozás egy rajongott pop-
együttes koncertje köré fű-
ve eddig sohasem látott bur-
jánzásban kerül elénk, affé-
le „ha ez kell nektek, nesze-
tek, mi szórakozunk”-jelszó-
val. Hogy ki ne felejtsem:
közben azért van zene is.
Nem a legjobban összeváló-
gatott számok ugyan, a *Tíz-
ezer lépés* előadásmódját és
felvételét leszámítva a már
említett alapstílusba gyó-
mószolt mindegyik, de azért
csak *Omega*, *Omega*, őket
meg sokan szeretik. Az már
szinte el is hanyagolható,
mily hosszú út is vezethe-
tett a *Szegénylegényektől*, a
Fényes szelektől vagy a
Sirokkótól az *Omega*ig. Hosz-
szú és kifürkészhetetlen, mi-
lent az Úr útjai.

Domonkos László

Mag Edit